

Explicații pentru laboratorul #1

Indicații date de profesoara:

1. Valorile pentru datele de intrare se vor introduce câte una pe linie
2. Pentru rezolvarea problemelor nu sunt necesare structuri repetitive sau conditionale (deci nu le vom folosi în rezolvare).

Problema #1 laboratorul #1

Se citesc de la tastatură n , p_1 , p_2 , p_3 numere naturale, cu p_1 , p_2 , p_3 prime. Să se afișeze câte numere naturale mai mici sau egale cu n sunt divizibile cu p_1 , p_2 , sau p_3 .

Exemplu: pentru $n = 2025$, $p_1 = 2$, $p_2 = 5$, $p_3 = 7$ se va afișa un mesaj de forma: Numărul valorilor mai mici sau egale cu 2025 care se divid cu 2, 5 sau 7 este 1331

Rezolvarea problemei #1 laboratorul #1

Trebuie să rezolvăm această problemă fără structuri repetitive (while, for) și fără conditionale (if).

Asta ne spune că există o **formula matematică** pentru a determina rezultatul cerut. Vom folosi un principiu matematic din combinatorică.

Principiul includerii și excluderii

Considerăm următoarele mulțimi:

A = mulțimea numerelor $\leq n$ divizibile cu p_1

B = mulțimea numerelor $\leq n$ divizibile cu p_2

C = mulțimea numerelor $\leq n$ divizibile cu p_3

Ne dorim să aflăm numărul de elemente din **reuniunea** acestor mulțimi, adică

$$|A \cup B \cup C|.$$

Formula matematică pentru aflarea cardinalului reuniunii de mai sus este:

$$|A \cup B \cup C| = |A| + |B| + |C| - (|A \cap B| + |A \cap C| + |B \cap C|) + |A \cap B \cap C|$$

Explicatia formulei:

1. Adunăm cardinalele celor trei mulțimi:

$$|A| + |B| + |C|$$

- Problema!: Elementele comune (intersecțiile) au fost numărate de mai multe ori (de exemplu, când un număr $\leq n$ este divizibil și cu p_1 și cu p_2)

2. Scădem intersecțiile de câte două mulțimi

$$-(|A \cap B| + |A \cap C| + |B \cap C|)$$

- Problema!: Daca un numar este divizibil si cu $p1$, si cu $p2$, si cu $p3$ (deci se afla in $A \cap B \cap C$):
- La pasul 1, a fost adunat de 3 ori (o data pentru A , o data pentru B si inca o data pentru C)
- La pasul 2, a fost sczut de 3 ori (o data pentru $A \cap B$, o data pentru $A \cap C$, o data pentru $B \cap C$)
- Rezultatul net este 0. Acest numar nu este numarat deloc

3. Adunam la loc intersectia celor trei multimi

$$+|A \cap B \cap C|$$

Aplicarea formulei in problema

Pasul #1: aflam cardinalele lui A, B si C (adica cate numere $\leq n$ sunt divizibile cu $p1, p2, p3$, pe rand)

Cum aflam cate numere naturale mai mici sau egale cu n sunt divizibile cu un numar natural p ?

Reformulam problema astfel: cate numere naturale $\leq n$ sunt multipli de p ?

Multiplii de p arata asa: $1 * p, 2 * p, 3 * p, \dots, k * p, \dots$

Ce cautam noi? - Cel mai mare numar intreg k (care reprezinta al catelea multiplu este) pentru care $k * p$ este inca $\leq n$:

$$\text{Vrem cel mai mare } k \in \mathbb{N} \text{ a. i. } k * p \leq n$$

Impartind in inegalitate cu p , rezulta

$$\text{Vrem cel mai mare } k \in \mathbb{N} \text{ a. i. } k \leq \frac{n}{p}$$

Dar acel k cautat este *fix partea intreaga a lui $\frac{n}{p}$* .

Operatorul `//` din Python calculeaza exact partea intreaga a impartirii.

```
div_p1 = n // p1
div_p2 = n // p2
div_p3 = n // p3
```

Pasul #2: aflam cardinalele multimilor $A \cap B, A \cap C, B \cap C$

Un numar natural este divizibil cu doua numere prime daca este divizibil cu produsul lor:

```
div_p1_p2 = n // (p1 * p2)
div_p1_p3 = n // (p1 * p3)
div_p2_p3 = n // (p2 * p3)
```

Pasul #3: aflam cardinalul multimii $A \cap B \cap C$

```
div_p1_p2_p3 = n // (p1 * p2 * p3)
```

Pasul #4: aplicam formula

```
rezultat = div_p1 + div_p2 + div_p3 - (div_p1_p2 + div_p1_p3 + div_p2_p3) +
div_p1_p2_p3
```

 # Solutia problemei #1 din laboratorul #1

```
n = int(input("n: "))
p1 = int(input("p1: "))
p2 = int(input("p2: "))
p3 = int(input("p3: "))
```

```

div_p1 = n // p1      # Cardinalul multimii A (cate numere se divid cu p1)
div_p2 = n // p2      # Cardinalul multimii B (cate numere se divid cu p2)
div_p3 = n // p3      # Cardinalul multimii C (cate numere se divid cu p3)

div_p1_p2 = n // (p1 * p2)    # Cardinalul multimii A intersectat cu B
div_p1_p3 = n // (p1 * p3)    # Cardinalul multimii A intersectat cu C
div_p2_p3 = n // (p2 * p3)    # Cardinalul multimii B intersectat cu C

div_p1_p2_p3 = n // (p1 * p2 * p3)    # Cardinalul multimii A intersectat cu B interse
ctat cu C

rezultat = div_p1 + div_p2 + div_p3 -
    (div_p1_p2 + div_p1_p3 + div_p2_p3) + div_p1_p2_p3
print(f"Numarul valorilor mai mici sau egale cu {n} care sunt divizibile cu {p1}, {p2}
sau {p3} este {rezultat}.")

```

Problema #2 laboratorul #1

Se citește `n <= 1000` natural. Să se afișeze numărul de zerouri aflate la finalul lui `n!`, fără a calcula factorialul.

Exemplu: Numărul de zerouri de la finalul lui $987!$ este 244

Amintim ca obiectivul nostru este sa nu folosim loop-uri (for, while) si `if`.

Rezolvarea problemei #2 laboratorul #1

Idee: Un zero la final apare cand $n!$ are un factor egal cu 10. Dar $10 = 2 * 5$. In $n!$, factorii de 2 sunt mai multi decat cei de 5, deci numarul de zerouri = cati factori de 5 apar in descompunerea lui $n!$.

Asadar, am redus problema la a gasi numarul de factori de 5 din descompunerea lui $n! = 1 * 2 * 3 * \dots * n$.

Exemplu $n = 12 \implies n! = 1 * 2 * 3 * 4 * \underline{5} * 6 * 7 * 8 * 9 * \underline{10} * 11 * 12 = 479001600$ (avem 2 multipli de 5 deci 2 zerouri la final)

Problema! Ce se intampla pentru `26!` ?

$n = 26 \implies n! = 1 * 2 * 3 * 4 * \underline{5} * 6 * 7 * 8 * 9 * \underline{10} * 11 * 12 * 13 * 14 * \underline{15} * 16 * 17 * 18$
 $* 19 * \underline{20} * 21 * 22 * 23 * 24 * \underline{25} * 26$

Avem 5 multipli de 5, deci 5 zerouri, nu?

```

import math
math.factorial(26)

```

Ups! sunt 6 zerouri, nu 5.

Problema este ca pentru numarul 25 din componenta lui $26!$, am numarat doar un factor divizibil cu 5, cand in realitate ar fi trebuit sa il numaram de doua ori deoarece $25 = 5^2$.

Aceiasi problema apoi daca ajungem la factori $\geq 5^3 = 125$ etc. Va trebui sa ii numaram dupa puterea lui 5.

Solutie

Numaram cati factori de 5 avem astfel:

- Multiplii de 5 aduc cate un 5 $\implies \left\lfloor \frac{n}{5} \right\rfloor$ *****
- Multiplii de 25 aduc cate doi de 5 $\implies \left\lfloor \frac{n}{25} \right\rfloor$
- Multiplii de 125 aduc cate trei de 5 $\implies \left\lfloor \frac{n}{125} \right\rfloor$
- Si asa mai departe...

Dar, din ipoteza problemei, $n \leq 1000$, deci puterea maxima a lui 5 va fi 4 ($5^4 = 625 < 1000$, $5^5 = 3125 > 1000$, adica 5^5 depaseste constrangerea data).

*****: Am aratat ca numarul de multipli de $p \leq n \in \mathbb{N}$ este $\left\lfloor \frac{n}{p} \right\rfloor$ (parte intreaga).

In final, am obtinut ca:

$$\forall n \in \mathbb{N} \text{ cu } n \leq 1000, \text{zerouri}(n!) = \left\lfloor \frac{n}{5} \right\rfloor + \left\lfloor \frac{n}{25} \right\rfloor + \left\lfloor \frac{n}{125} \right\rfloor + \left\lfloor \frac{n}{625} \right\rfloor$$

Pentru $n = 987$:

- $\left\lfloor 987/5 \right\rfloor = 197$
- $\left\lfloor 987/25 \right\rfloor = 39$
- $\left\lfloor 987/125 \right\rfloor = 7$
- $\left\lfloor 987/625 \right\rfloor = 1$
- total: 244 zerouri

```
# Solutia problemei #2 laboratorul #1
```

```
n = int(input("n: "))
nr_zerouri = n // 5 + n // 25 + n // 125 + n // 625
print(nr_zerouri)
```

Problema #3 laboratorul #1

Se citește un număr natural de la tastatură. Să se determine **înălțimea maximă a unei piramide ce se poate construi folosind maxim n caractere „*”** astfel încât pe nivelul i al piramidei să se afle i *****. Să se afișeze și numărul de ***** rămase.

Exemplu: pentru `n = 12` se va afișa mesajul Se poate construi o piramidă cu 4 niveluri având la dispoziție 12 caractere de tip ````. Vor rămâne neutilizate 2 caractere de tip `*`. Explicație: Se folosesc 10 caractere de tip `*` pentru construcția piramidei

```
  *
 * *
* * *
* * * *
```

Intuitie:

Uitandu-ne la exemplul dat, vedem ca s-au folosit

$$1 + 2 + 3 + 4 = 10 \text{ stelute}$$

Asta e fix **suma Gauss!** - va fi notata $S(h)$

Deci, ca sa alcatuim o piramida cu h etaje (h de la height) ne trebuie $S(h) = \frac{h(h+1)}{2}$ stelute.

Asadar, noi va trebui sa determinam

$$h \in \mathbb{N} \text{ valoarea maxima pt. care } S(h) \leq n \quad (1)$$

Din nou, avem un "numar natural maxim $\leq$ o valoare" - asta suna a parte intreaga (va aparea mai jos, la impartire).

Prelucram **inegalitatea (1)**:

$$\begin{aligned} S(h) \leq n &\iff \frac{h(h+1)}{2} \leq n \iff h(h+1) \leq 2n \\ h^2 + h - 2n &\leq 0 \quad (2) \end{aligned}$$

Rezolvam **inegalitatea (2)** cu necunoscuta h ca in liceu:

$$\begin{aligned} h^2 + h - 2n &= 0 \\ \Delta &= 1 - 4 * (1 * (-2n)) \iff \\ \Delta &= 1 + 8n \end{aligned}$$

Asadar,

$$h^2 + h - 2n = 0 \implies h_{1,2} = \frac{-1 \pm \sqrt{1 + 8n}}{2}$$

Dar

$$h \in \mathbb{N} \implies h \geq 0 \text{ si } h = \left\lceil \frac{-1 + \sqrt{1 + 8n}}{2} \right\rceil$$

Am obtinut, deci, solutia pentru egalitatea $h^2 + h - 2n = 0$, de unde rezulta ca

$$S(h) \leq n \iff \left\lceil \frac{-1 + \sqrt{1 + 8n}}{2} \right\rceil \leq n.$$

In final,

$$h = \left\lceil \frac{-1 + \sqrt{1 + 8n}}{2} \right\rceil \text{ valoarea maxima pt. care } S(h) \leq n, \forall n \in \mathbb{N}.$$

```
# Solutia problemei #3 laboratorul #1
```

```
import math
n = int(input("n: "))
h = (math.isqrt(1 + 8 * n) - 1) // 2
folosite = h * (h + 1) // 2
ramase = n - folosite
print(f"Se poate construi o piramida cu {h} niveluri, avand la dispozitie {n} caractere de tip *. Vor ramane neutilizate {ramase} caractere de tip *.")
```

Problema #4 laboratorul #1

Să se verifice dacă un număr n citit de la tastatură este pătrat perfect (se va afișa True / False). Să se afișeze numărul de pătrate perfecte mai mici sau egale decât n .

Rezolvarea problemei #4 laboratorul #1

$$n \text{ patrat perfect} \iff \exists k \in \mathbb{N} \text{ a. i. } n = k^2 \iff \exists k \in \mathbb{N} \text{ a. i. } k = \sqrt{n}$$

Deci, $n \in \mathbb{N}$ e patrat perfect daca si numai daca $\sqrt{n}$ este o valoare intreaga (naturala, mai exact).

Apoi, pentru cealalta cerinta, o reformulam in felul urmatoar: cautam **k maxim** a. i. $k^2 \leq n$ (numerele cautate vor fi $1^2, 2^2, 3^2, \dots, k_{max}^2$). Suna a ceva cunoscut?

Cautam cel mai mare numar natural k pentru care $k^2 \leq n \iff k \leq \sqrt{n}$. Dar partea intreaga ne da fix acel numar, deci

$$k_{max} = \lfloor \sqrt{n} \rfloor$$

Amintim ca notatia `[ceva]` inseamna "partea intreaga a lui ceva".

```
import math
```

```
n = int(input("n: "))
radacina_intreaga = math.isqrt(n)
e_patrat = (radacina_intreaga * radacina_intreaga == n)
print(f"n e patrat: {e_patrat}")

numar_patrate = radacina_intreaga
print(f"Numarul de patrate perfecte mai mici sau egale cu {n} este {numar_patrate}")
```

Problema #5 laboratorul #1

Se citește un număr întreg de la tastatură. Să se determine dacă acesta este par sau impar folosind doar operatorii logici la nivel de biți (True / False).

Rezolvarea problemei #5 laboratorul #1

In reprezentarea pe biti (adica in baza 2) a unui numar, ceea ce ne da paritatea lui este ultimul bit (se mai cheama si Least Significant Bit deoarece este corespunzator celei mai mici puteri ale lui $2 \rightarrow 2^0$).

Exemple:

- 15 in baza 2 este 1111 (verificare: $2^3 + 2^2 + 2^1 + 2^0 = 15$)
- 6 in baza 2 este 110 (verificare: $2^2 + 2^1 = 6$)

Asadar, pentru rezolvarea problemei trebuie doar sa verificam daca ultimul bit (least significant bit) este 0 sau 1.

Exista o operatie care face fix acest lucru: operatia `AND 1` (sau `& 1` in Python).

De exemplu:

- `1111 & 1 = 1111 & 0001 = 0001 = 1`
- `1010 & 1 = 1010 & 0001 = 0000 = 0`

```
n = int(input("n: "))
```

```

if n & 1:      # adica if n & 1 == 1
    print(f"Numarul {n} este impar")
else:         # altfel ramane doar posibilitatea n & 1 == 0
    print(f"Numarul {n} este par")

```

Problema #6 laboratorul #1

Să se verifice dacă un număr natural n este de forma 2^k sau nu (True / False).

Rezolvarea problemei #6 laboratorul #1

Metoda 1/3

Avem: Fie $n \in \mathbb{N}$. Atunci,

$$\exists k \in \mathbb{N} \text{ a.i. } n = 2^k \iff \log_2(n) \in \mathbb{N}$$

Deci, $\log_2(n)$ trebuie sa fie o valoare naturala.

```

# Solutia 1/3 a problemei #6 laboratorul #1
import math

n = int(input("n: "))

# Verificam ca n sa nu fie 0 deoarece, in cazul n = 0,
# codul care acum e in else ar da eroare
if n == 0:
    print(False)
else:
    if math.log2(n).is_integer():
        print(True)
    else:
        print(False)

```

Metoda 2/3

Consideram reprezentarea numarului n in baza 2. Uite niste exemple de puteri ale lui 2 in baza 2:

- $1 \rightarrow 1$
- $2 \rightarrow 10$
- $4 \rightarrow 100$
- $8 \rightarrow 1000$
- $16 \rightarrow 1\ 0000$
- $256 \rightarrow 1\ 0000\ 0000$

Observam ca ce au in comun este ca au exact un **1** in reprezentarea in baza 2.

Deci putem verifica daca au exact un bit egal cu 1.

```

# Solutia 2/3 a problemei #6 laboratorul #1
n = int(input("n: "))
if bin(n).count("1") == 1:

```

```
print(True)
else:
    print(False)
```

Metoda 3/3

Ne folosim de faptul ca daca n este o putere a lui 2, atunci $n \& (n-1) = 0$.

Stim ca daca n e putere a lui 2, atunci contine fix un bit egal cu 1. Uite ce se intampla cand scadem 1 ($n-1$) si aplicam AND:

- $n = 16 \rightarrow 1\ 0000$, $n-1 = 15 \rightarrow 0\ 1111$, $1\ 0000 \& 0\ 1111 = 0\ 0000 = 0$
- $n = 64 \rightarrow 100\ 0000$, $n-1 = 63 \rightarrow 011\ 1111$, $100\ 0000 \& 011\ 1111 = 000\ 0000 = 0$

 # Solutia 3/3 a problemei #6 laboratorul #1

```
n = int(input("n: "))
if n & (n-1) == 0:
    print(True)
else:
    print(False)
```